

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра менеджменту і адміністрування

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему: «Управління використанням робочого часу на підприємстві (на матеріалах ТзОВ “Пакко Холдинг” Вопак 3203)”

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
за напрямом підготовки 6.030601 “Менеджмент”

Виконала

студентка 41 групи
напряму підготовки 6.030601 “Менеджмент”
Лавринович Тетяна Анатоліївна

Науковий керівник

Карпюк О.А.
кандидат економічних наук, доцент

Житомир - 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1_ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ	Помилка! Закладку не визначено.
1.1. Економічний зміст та структура робочого часу на підприємстві	Помилка! Закладку не визначено.
1.2. Принципи ефективного використання робочого дня	Помилка! Закладку не визначено.
1.3. Методи управління та обліку використання робочого часу на підприємстві	Помилка! Закладку не визначено.
РОЗДІЛ 2_АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ТА ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ТОВ «ПАККО-ХОЛДІНГ» ВОПАК 3203»	Помилка! Закладку не визначено.
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «ПАККО-ХОЛДІНГ» ВОПАК 3203».....	Помилка! Закладку не визначено.
2.2. Оцінка процесу використання робочого часу на ТОВ «ПАККО-ХОЛДІНГ» ВОПАК 3203».....	39
2.3. Аналіз ефективності процесу управління та використання робочого часу на ТОВ «ПАККО-ХОЛДІНГ» ВОПАК 3203»	Помилка! Закладку не визначено.
2.4. Заходи по оптимізації використання робочого часу на підприємстві	Помилка! Закладку не визначено.
ВИСНОВКИ.....	Помилка! Закладку не визначено.
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	7
ДОДАТКИ	72

ВСТУП

Розвиток ринкових відносин підвищує відповідальність і самостійність підприємств у виробленні і прийнятті управлінських рішень по забезпеченістю та ефективності їх робіт. Це вимагає економічно грамотного управління їх діяльністю, яке багато в чому визначається умінням її аналізувати. За допомогою аналізу вивчаються тенденції розвитку, глибоко і системно досліджуються чинники зміни результатів діяльності, обґрунтовуються плани й управлінські рішення. Здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резервні підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, виробляється стратегія його розвитку. Ефективне управління трудовими ресурсами неможливо без адекватної інформації. Тому в процесі діяльності підприємства регулярно збираються дані, що характеризують різні аспекти стану трудових ресурсів, і проводять їх детальний аналіз. У ньому розглядається інформація про різні сторони управління трудовими ресурсами підприємства - продуктивності, витратах на

Одним з критеріїв економічної ефективності виробництва є рівень використання робочого часу, що характеризує продуктивність праці, що означає приріст валового внутрішнього продукту на одиницю витрат праці.

Показники, що характеризують рівень вироблення працівників, відбивають сформовану ступінь ефективності використання робочого часу. Підвищення кваліфікації, зміна розстановки робочих місць, організаційні, технічні та технологічні нововведення мають на меті зниження кількості часу, що припадає на одиницю готової продукції; шляхом більш раціонального використання робочого часу домогтися підвищення вироблення працівників .

Інтеграційні процеси проходять у світовій економіці потребує вивчення законів її функціонування, тенденцій розвитку, у тому числі в сфері економії та ефективного використання робочого часу. Це також визначає актуальність цього дослідження. Неефективне використання робочого часу завдає великої шкоди народному господарству. Жива праця, на відміну від матеріалізованої, не можна

накопичувати, щоб використовувати тоді, коли з'явиться в ньому потребу. Нераціональне використання живої праці в умовах ринку може звести до мінімуму переваги, які дають сучасна техніка і технологія.

Крім того, актуальність роботи в цій галузі визначається не тільки загальною напруженістю балансу трудових ресурсів, а й тією обставиною, що падіння продуктивності праці пояснюється нераціональним їх використанням. Усунення недоліків у використанні робочого часу - важлива умова забезпечення зростання обсягів виробництва без збільшення чисельності працівників. У зв'язку з цим зростає значення вивчення рівня ефективності використання робочого часу, динаміки і структури його втрат в галузях народного господарства, наукової розробки шляхів їх усунення.

Об'єктом дослідження є витрати робочого часу.

Предметом дослідження теоретичні та практичні аспекти аналізу ефективності використання робочого часу.

Метою випускної роботи є дослідження науково - теоретичних і методологічних основ проблеми ефективного використання робочого часу, розробка методичних і практичних рекомендацій з виявлення резервів підвищення його ефективності.

У випускній роботі поставлені і знайшли рішення такі основні завдання:

- 1) розглянути теоретичні аспекти аналізу робочого часу;
- 2) провести аналіз використання робочого часу на прикладі ТОВ «ПАККО-ХОЛДИНГ» СУПЕРМАРКЕТ «ВОПАК 3203 (23)»;
- 3) провести розробку рекомендацій щодо зниження витрат робочого часу.

Джерелами інформації є дані бухгалтерського, оперативно -технічного та статистичного обліку, результати фотографій робочого дня, проведених на ТОВ «Пакко-Холдинг» супермаркет «Вопак 3203 (23)», нормативні та довідкові матеріали, праці російських і зарубіжних вчених.

У випускній роботі застосовано комплекс методів економічного дослідження: аналітичний, монографічний, економіко-статистичний.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Освоєння нових форм організації господарської діяльності, поглиблення господарсько-економічних зв'язків, вимагають вишукування додаткових резервів, у тому числі за рахунок підвищення рівня використання робочого часу. Дослідження виявили безпосередню залежність ефективності виробництва від стану використання робочого часу, що зумовило необхідність поглибленого вивчення теорії та практики різних аспектів цієї проблеми.

Втрати робочого часу впливають на продуктивність праці. У літературі викладається думка, що усунення втрат робочого часу веде до підвищення продуктивності праці. На думку інших, усунення втрат робочого часу не означає його економії, оскільки скорочення втрат збільшує масу фактично витраченого у виробництві часу.

Істотне значення при плануванні та аналізі праці, визначенні невикористаних резервів має чітка класифікація витрат робочого часу і його втрат. На підставі критичного вивчення опублікованих робіт автором розроблена схема класифікації втрат фонду робочого часу за видами та причинами виникнення з розшифровкою видів витрат і втрат робочого часу з урахуванням особливостей торгівлі, в тому числі викликаних організаційно - технічними причинами, плінністю кадрів.

Важлива роль в аналізі та виробленні перспектив раціонального використання робочого часу належить поліпшенню інформаційної бази, удосконалення бухгалтерського, статистичного та оперативного обліку. У цих цілях запропоновано складання машинограм про види втрат робочого часу, використання позаоблікового інформації (моментні спостереження, фотографії та самофотографії робочого дня), складання планових і фактичних балансів робочого часу, розроблених і апробованих автором.

Було виявлено, що втрати робочого часу на підприємствах в основному обумовлені двома групами факторів: суб'єктивного (особистісного) характеру і

об'єктивного, що підрозділяються на виробничі невиробничі. Аналіз причин виникнення цілоденних і змінних втрат робочого часу дозволив їх систематизувати і показати, що вони можуть залежати від адміністрації і самих працівників і не залежати від них, підрозділятися на піддаються і не піддаються впливу.

У випускній роботі розглянуті основні напрямки покращення використання робочого часу на основі розробки заходів, спрямованих на зниження трудової дисципліни шляхом введення системи преміювання із застосуванням коефіцієнта трудової участі. А так же розробки заходів спрямованих на зниження травматизму і хвороб на підприємстві. Розроблені заходи дозволять ТОВ «ПАККО-ХОЛДИНГ» СУПЕРМАРКЕТ «ВОПАК 3203 (23)» більш ефективно використовувати наявні у них трудові ресурси і в разі успіху збільшити ефективність використання робочого часу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабенко А. Дослідження вартісних показників продуктивності праці у Дніпропетровському регіоні / А. Бабенко, К. Бондаревська // Україна: аспекти праці. - 2011. - № 6. - С. 9-13.
2. Бабицький А. Моделі економічного зростання і проблема підвищення суспільної продуктивності праці // Вісник економічної науки України. - 2008. - № 1. - С. 22-28.
3. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом: Навч. посіб[Текст]. / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. - К.: ВД «Професіонал», 2006. - 512 с. - С.465-466.
4. Бардась О. В. Шляхи підвищення продуктивності праці при видобутку фосфоритів в Україні / О. В. Бардась // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2010. - № 1. - С. 16-20.
5. Биканова О. Мотивація праці як важливий чинник забезпечення ефективного управління персоналом підприємства <http://conf-cv.at.a/forum/53-482-1>
6. Богачев О. С. Дослідження взаємозв'язку продуктивності та оплати праці в Україні / О. С. Богачев // Вісн. екон. науки України. - 2009. - № 1. - С. 33-36.
7. Бондар Н.М. Економіка підприємства: навч. посіб. / Н.М. Бондар. – К.: Видавництво А.С.К., 2007. – с. 400.
8. Бримсон Джеймс. Процессно-ориентированное бюджетирование. Внедрение нового инструмента управления стоимостью компании / Джеймс Бримсон, Джон Антос при участии Джея Коллинза; пер. с англ. В.Д. Горюновой; под общ. ред. В.В. Неудачина. - Москва: Вершина, 2007. - 336 с.
9. Виноградський М. Організація праці менеджера: Навчальний посібник. / Микола Виноградський, Алла Ви-ноградська, Олена Шканова,; Київ. економ. ін-т менеджм.. – К.: Кондор, 2002. – 516 с.
10. Вітвіцький В. В. Системна теорія продуктивності / В. В. Вітвіцький І І

- Актуальні пробл. економіки. - 2007. - № 6. - С. 55-61.
11. Воронин К. М. Генезис сутності категорії "продуктивність праці" та факторів її зростання / К. М. Воронин //Наук. вісн. Ужгород, ун-ту. Серія: Економіка /М-во освіти і науки України, Ужгород, нац. ун-т ; [редкол.: В. П. Мікловда та ін.]. - Ужгород, 2011. - Вип. 32. - С. 30-33.
  12. Гончаров В.М. Концептуальні проблеми ефективності праці в Україні // Вісник економічної науки України. - 2007. - № 2. - С. 33-37.
  13. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. № 4. – С. 50-77
  14. Грішнова О. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник/ Олена Грішнова,. – К.: Знання, 2004. – 535 с.
  15. Гупалов В. К. Управление рабочим временем. - 2-е изд перераб. и доп. / В.К. Гупалов – М.: Финансы и статистика, 2008. – 396с.
  16. Дієсперов В. Продуктивність праці - критерій стану і спроможності господарства // Україна: аспекти праці. - 2006. - №3. - С.41-45.
  17. Дуда С.Т., Кіцак Х.Р. Мотивація та результативність праці персоналу підприємства: їх сутність та взаємозв'язок/ Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць – 2010 – Вип. 20.14 – с. 188 – 193
  18. Егоршин А.П. Организация труда персонала: Учебник / А.П. Егоршин, А.К. Зайцев. - М.: ИНФРА-М, 2008. - 320 с.
  19. Егоршин А.П. Управление персоналом. / А.П. Егоршин – Н.Новгород: НИМБ, 2007. – 607 с.
  20. Економіка праці і соціально-трудові відносини: Навчальний посібник/ В. М. Ковальов, В. С. Рижиков, О. Л. Єськов та ін; Мін-во освіти і науки України, Донбаська державна машинобудівна академія. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 255 с.
  21. Економіка праці та соціально-трудові відносини: збірник завдань і вправ : навч. посіб. / Н. Д. Дарченко, В. С. Рижиков, О. Л. Єськов, О. М. Мікрюков ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. л-ри, 2007. - 254 с.

22. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навчальний посібник/ А. В. Мерзляк, Є. П. Михайлов, М. Х. Корецький та ін.; М-во освіти і науки України, ГУ «ЗІДМУ». – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 235 с.
23. Єсінова Н. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навчальний посібник / Ніна Єсінова. – К.: Кондор, 2004. – 429 с.
24. Завіновська Г. Економіка праці: Навчальний посібник/ Галина Завіновська,; М-во освіти України. КНЕУ. – К.: КНЕУ, 2003. – 298 с.
25. Загорська Ю. В. Удосконалення організації оплати праці працівників у сільському господарстві / Ю. В. Загорська // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2007. - № 1. - С. 124-125.
26. Іванов С.Л. Роль нематеріальних чинників мотивації праці у формуванні людського капіталу сучасного підприємства в Україні / С.Л.Іванов // Наукові праці НДФІ. – 2010. – № 5. – с. 34-38.
27. Іващенко В. І. Економічний аналіз господарської діяльності. / В. І. Іващенко, М. А. Болюх – К.: КНЕУ, 2002. – 204 с.
28. Ільч Л.М. Ефективність відтворення трудового потенціалу України: [Монографія] / Л.М. Ільч. - К.: Енергія плюс, 2007. -212 с.
29. Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика), [4-е вид.] / С.І. Іщук. - К.: Європ. ун-т фінансів, інформ. систем, менеджменту і бізнесу, 2000.-216 с.
30. Калина А. Економіка праці: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ Алла Калина,; МАУП. – Київ, 2004. – 268 с.
31. Капелюшников Р. Производительность труда и стоимость рабочей силы: как рождаются статистические иллюзии / Р. Капелюшников // Вопр. экономики. - 2009. - № 4. - С. 59-79.
32. Кіях О.О. Матеріальне стимулювання як фактор підвищення продуктивності праці / О. О. Кіях // Економіка АПК. - 2009. - № 12. - С. 120-123.
33. Кіях О. О. Шляхи підвищення продуктивності праці в овочівництві на

- інноваційній основі : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Кіях О. О. ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Х., 2010. - 20 с.
34. Клименко М.П., Філатова О.О. Мотивація управлінського персоналу в реалізації загальної стратегії підприємства/ Клименко М.П., Філатова О.О.// Сталий розвиток економіки – 2011 - №5 – с. 81 – 85.
  35. Кожем'якіна С. М. Методичні підходи щодо прогнозування продуктивності праці на макроекономічному рівні / С. М. Кожем'якіна // Формування ринкових відносин в Україні. - 2011. - № 6. - С. 23-29.
  36. Кожем'якіна С. М. Роль інвестицій у підвищення рівня капіталоозброєності та продуктивності праці /С. М. Кожем'якіна, І. М. Могілат //Формування ринкових відносин в Україні. - 2012. - № 6. - С. 87-96.
  37. Колосов А. М. Визначення резервів підвищення ефективності праці в умовах її використання [Електронний ресурс] / А. М. Колосов // Часопис економічних реформ. - 2012. - № 1. - Режим доступу
  38. Колот А. М. Мотивація персоналу: Підручник/ А. М. Колот - Вид. 2-ге, без змін. - К.: КНЕУ, 2006. - 340 с. - С.145.
  39. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навчальний посібник / Н.С. Краснокутська Н.С.- К.: Центр Навчальної літератури, 2005.- 352 с.
  40. Лісогор Л. С. Продуктивність праці в Україні: проблеми та перспективи підвищення / Л. С. Лісогор //Демографія та соц. економіка. - 2010.- №2.- С. 131-138.
  41. Літинська В.А. Мотиваційні методи кар'єрного просування персоналу підприємств/ Вісник Запорізького національного університету – 2010 – №3(7) – с. 58 – 61.
  42. Магура М.И. Современные персонал-технологии / М.И. Магура // Управление персоналом. – 2004. – № 6. – С. 45–50.
  43. Махсма М. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Навчальний посібник/ М.Б. Махсма, – К.: Атіка, 2005. - 303 с.

44. Методичні вказівки до написання розділу «Охорона праці» в дипломних роботах для студентів економічних спеціальностей усіх форм навчання / Укладач А.Ф. Денисенко. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009. – 39 с.
45. Музиченко С.А. Продуктивність праці, соціально-економічна сутність категорії // Формування ринкових відносин в Україні. - 2008. - №6. - С. 24-28.
46. Орленко О. М. Продуктивність праці як критерій ефективності інноваційної діяльності підприємства / О. М. Орленко // Вісник Хмельницького національного університету. - 2011. - № 2, Т.2. - С. 91-95.
47. Писаренко Б.А. Регламентна система управління продуктивністю праці / Б.А. Писаренко, Н.Б. Проценко // Вісн. економ. науки України. – 2010. – №2. – с.113-116.
48. Попова І.А. Систематизація чинників, що впливають на рівень продуктивності праці й заробітної плати / І.А. Попова // Економіка та право. – 2010. – №1. – с. 118-119.
49. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку / [Кіндзерський Ю.В., Якубовський М.М., Галиця І.О. та ін.]; за ред. канд. екон. Наук Ю.В. Кіндзерського; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. - К., 2009. - 928 с.
50. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навчальний посібник / [О.К. Добикіна, В.С. Рижиков, С.В. Косьянюк та ін].- К.:центр учбової літератури, 2007.- 208 с.
51. Ревенко А. Забута продуктивність праці / А. Ревенко // Дзеркало Тижня. – 2008.
52. Різник В.В., Сучасні тенденції мотивації праці управлінського персоналу / Різник В.В // Економічний вісник університету, 15/1 – 2010. – №15/1. – с. 58 – 62.